

פרשת יתרו | עלון מס' 13

משרי אלפים עד שרי עשרות...

וכדו', הצד השווה שהם מנסים לנהל ולארגן ולסדר הכל... וזה יוצר כישלונות סדרתיים, נכון שמדי פעם גם יש הצלחות, אך הם חווים המון אכזבות וכישלונות, כי במציאות אדם מוגבל, ולא יכול לעשות הכל.. הוא צריך סיוע ועזרה, הוא צריך להתמקד במה שהוא טוב, ואת השאר לתת לאחרים לבצע.. ואם נשתמש בדבריו של יתרו הרי לנו המילים המדברות בעד עצמם - **לא טוב הדבֵר אֲשֶׁר אֲמַתָּה עֲשֵׂה, נָבֵל תִּבְלֵג אִם אֲמַתָּה גַם הָעַם הַזֶּה אֲשֶׁר עִמָּךְ פִּי כְבֹד מִמֶּךָ הַדְּבָר לֹא תוּכַל עֲשֹׂהוּ לְבַדְּךָ:** כשאדם מבין את גבולות הגיזרה שלו, אז יכול להבין שאמנם המטרה היא נעלית, אבל הקב"ה לא דורש ממך מה שמעבר ליכולותיך... מה שמעבר למסוגלות שלך... אתה לא יכול לבד?? בבקשה תייצר חיילים שלך... תפזר סמכויות...

האמת שזה פוגש המון מאתנו, ממש לא רק בענייני ניהול, אלא גם בעניינים האישיים שלנו, לפעמים נוצר אצלנו בלגן במשימות היומיומיות, המטלות והמשימות לביצוע מתערבבים ויוצרים סלט אחד גדול, גם כאן ניתן להשתמש ברעיון של יתרו, אמנם בצורה שונה, ניתן לסדר משימות של אלפים.. מאות... ועשרות... הכוונה לפי סדר קדימותן ועדיפותן... או לפי גודלן...

כדוגמא ניקח את ערב פסח - מה המשימות שיש... מה סדר קדימותן... מה ביום הזה... ומה לא דחוף כרגע... מה יהיה בבחינה של האלפים ומה ידחה בבחינה של העשרות...

גם בלימוד זה כך, אם נרצה לסדר לנו את הלימוד, נקבע את סדרי העדיפות שלנו, נתכנן את זה מראש, מה אני הולך ללמוד בשעה הזו, ומתי אני חוזר על הסוגיא ההיא, מתי אני יושב לסכם, ומתי אני ממשיך לסוגיא אחרת, אי אפשר גם ללמוד את כל הש"ס בלילה אחד, וגם לאכול ארוחת ערב, ולהספיק לישון... דווקא כשיש סדר יום מסודר, ניתן להספיק בו הרבה מאוד, בתנאי שיש סדר...

אותו הדבר בנייהול הבית, אין שום סיבה שחלוקת העבודה בבית, לא תתחלק בין כלל הילדים, שכל אחד יודע שבזה הוא תורם את חלקו למסגרת הקרויה בית, לא כל הנטל צריך ליפול על ההורים, וכיוצא בזה ישיבה, כאשר בין חברי החדר, כל אחד לוקח אחריות על משהו מסוים, כאשר מחלקים משימות, אז כולם הרבה יותר שותפים ונהנים לבצע את המשימות, מאשר אחד שמנהל את הכל.. שבסופו של דבר הוא גם יכול להרגיש מנוצל והשאר מרגישים שהם אכלו לחם חסד...

דווקא כשיש סדר... כשיש הירארכיה במשימות... מה דחוף יותר... ומה פחות... מה יותר חשוב לי מבחינתי... ומה סובל דיחוי... זה יוצר מסגרת של סדר וכשיש מסגרת אז בס"ד מצליחים...

יד: וַיֵּרָא חֲתָן מֹשֶׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה לְעַם וַיֹּאמֶר מַה הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה לְעַם מִדּוּעַ אַתָּה יוֹשֵׁב לְבַדְּךָ וְכָל הָעָם נֹצֵב עֲלֶיךָ מִן בְּקָר עַד עֶרֶב:

כא: וְאַתָּה תִּחְזָה מִכָּל הָעָם אֲנָשֵׁי חֵיל יִרְאִי אֱלֹקִים אֲנָשֵׁי אֲמַת שְׂנְאָי כִּבְעָע... שְׂרֵי אֲלָפִים שְׂרֵי מְאוֹת שְׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשְׂרֵי עֶשְׂרֹת:

כשנתבונן כאן הרי יש כאן איזה דין ודברים בין יתרו למשה רבינו, יתרו שואל את משה מה הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה לְעַם ומשה משיב לו **פִּי נָבֵא אֵלַי הָעָם לְדַרְשׁ אֱלֹקִים:** וברור שכוונתו הייתה שאת דבר האלוקים הוא יעביר בעצמו ולא ע"י שליח, אך יתרו הצליח לשכנע אותו כי אכן למען הסדר הטוב והצורה הנכונה, ראוי כי יפצל את תפקידו לשרי אלפים, מאות, ועשרות, וכך כולם יוכלו ללמוד ולקבל את דבר ד', ולראיה שצדק שהרי משה רבינו קיבל ממנו ואכן עשה כדבריו - **וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה לְקוֹל חֲתָנוּ וַיַּעַשׂ כָּל אֲשֶׁר אָמַר:**

הוא היה רופא מתמחה... אמנם כבר כמה שנים במלאכתו אך עדין הוא נחשב כמתמחה... לילה אחת בתורנות המשמרת שלו, הודיע לו רופא המחלקה הראשי, כי הוא פורש לחדרו ובינתיים שיעמוד על המשמר, אם רואה הוא כי יש לחץ גדול במחלקה, שלא יהסס ויזעיק אותו מחדרו לטיפול בחולים הזקוקים לכך..

אכן משמרת הלילה התחילה די בדממה, אך לקראת אמצע הלילה החלו להזעיק את הרופא התורן... החל הוא לרוץ מחדר לחדר וחוזר חלילה, אין לו מושג מה קרה באותו לילה, אבל הוא רגע אחד לא נשם ולא נח... בבוקר התברר שבלילה ביקר במחלקה לא פחות ממלאך המוות, שלקח איתו 4 נשמות...

בבוקר הוזמן הרופא התורן לשיחת נזיפה ושימוע בהנהלת בית החולים, הרופא טען להגנתו כי לא נח לרגע ולא נשם לשנייה... 4 שעות בלי כוס מים אחת... וניתן לבדוק במצלמות... וגם לשאול את כל האחיות... ואז הוא נשאל שאלה אחת... - האם הרופא הראשי אמר לך משהו בתחילת הלילה? כן, הוא ענה...

אז למה לא הערת אותו כשהתחיל הבלאגן? למה לא הזעקת אותו עוד בהתחלה??

והשאלה נותרה ללא מענה...

(במאמר זה כלל לא נכנס לפרש את הנהגתו של משה רבינו ומה היו סיבותיו, אלא לנסות ללמוד מהרעיון של יתרו איפה נוכל לקחת את זה לעניינינו אנו.)

ישנם אנשים, שאחת מהתכונות שלהם היא תכונה ריכוזית... דהיינו חוסר היכולת לפצל ולפזר סמכויות, וזה פוגש אותם כל הזמן, שאינם מצליחים להתקדם, משום שעומס המטלות המונח עליהם, באמת עובר את כוח הסיבולת האפשרית.. זה יכול להיות נובע מחוסר אמון באחרים, זה יכול להיות מפקד שהאחר יכשל, והאחריות תיפול עלי

שבת שלום ומבורך

עסקת חבילה כוללת... הכל כלול...

יד: לא תחמד בית רעך לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו ושורו וחקמרו וכל אשר לרעך:

ידועה השאלה, מה הוא סיום הפסוק 'וכל אשר לרעך', מדוע התורה בתחילה פירטה בית, אשה, עבד, וכו' ומסיימת וכל אשר לרעך... אם כבר אסור לחמוד את הכל הרי שזה כולל את מה שפירטנו לפני כן...

מעשה בר' פרץ - יהודי קשה יום פרנסתו כבדה עליו כקריעת ים סוף, מטופל הוא באשה וחמישה בנות, ששתים מהן ממתנות להצעת שידוך וכסף אין... העניות זועקת למרחוק נאבק הוא ממש על פת לחם... יום אחד עובר הוא ליד ביתו של ר' זרח הגביר של העיר... מה זה גביר? טירת פאר, חצרות ענק, צבא משרתים, שני כרכרות מפוארות, סוסי גזע משובחים, בקיצור כל מנעמי ה'עוילומצה' - עשיר כקורח... ור' פרץ עיניו כלות... כזה מין חוסר צדק.. מה זה הדבר הזה, הוא כל כך עשיר, אין לו מה לעשות עם כל כך הרבה ממון... ניגש הוא לרב העיירה כשהוא זועם כולו... רבינו, אני דורש ממך שבכוחך העצום ויכולותיך הנדירות עם הקשרים שיש לרב בשמי שמיא - שכל הממון, אבל הכל... מה שיש לזרח הגביר יעבור אלי, וכל העניות שלי תעבור אליו, נראה אותו מתמודד עם קשיים, הגביר המפונק הזה... הרב מלטף את זקנו ועונה לו ברוך, את הכל אתה רוצה? כן.. כן.. הרב, הכל... אל תשאיר אצלו מאומה... הסוסים, הכרכרות, הטירה, הכסף, והזהב, הכל הרב מעביר אלי.. שהרב בבקשה יפעל בשמיים... עונה לו הרב, יקירי לא הבנת את שאלתי, כשאני שאלתי האם אתה רוצה את הכל, האם ידעת שהגביר הזה סובל ממחלת הנפילה וסוכר ברמות גבוהות? האם הנך יודע שאשתו נכה.. האם הנך יודע שיש לו בן מטופל בכדורים פסיכויטיים?? האם להמשיך את רשימת הצרות עמם הגביר מתמודד? אם אתה רוצה את הכל זה גם כולל בעסקת חבילה את כל ההתמודדויות הקשים והצרות שלו אתה מעוניין?? חשב רגע ר' פרץ.. וענה לרב, האמת שלא.. לא... אני ממש מוותר, לא תודה, שהרב ישאיר לו את הכל...

אומר הרב גלינסקי זצ"ל כשאתה חומד את אשר לרעך, תבין שמאחורי מה שיש לו, מסתתרים עוד דברים.. עוד קשיים שאיתם הוא מתמודד.. עוד ניסיונות וצרות שהם מנת חלקו, אתה רואה רק את מה שנוצץ רק מה שמסנוור, אבל מאחורי הקלעים, יש לכל אחד את 'הפקאלע' שלו, לכן מסיימת התורה 'וכל אשר לרעך'.. כשתחשוב על כל מה שיש לו, תבין שכל אחד עם עסקת החבילה שהבורא נתן לו באופן מדויק...

במבט בוחן הרי שורש החמדה היא בלב - כמו שכתוב עין רואה ולב חומד.. הלב הוא הרגש... המידה הזו של לחמוד... לרצות... להתאוות... היא מגיעה מן הלב, ולכאורה גם מידת הקנאה הרי היא

מאותו השורש, הקנאה במה שיש לזולת, אך נקודת ההבדל ביניהם שבקנאה הרי אני מביט מדוע יש לשני ולי אין, ההשוואה הזו בין מה שיש לי למה שיש לשני, זו קנאה.. אך החמדה היא לרצות שיהיה לי לא רק למה יש לשני אלא שבעיקר יהיה גם לי...

אם נלך עם העצה שראינו כאן הרי שזה יכול מאד לעזור לנו בהתמודדות, גם עם מידת החמדה וגם עם מידת הקנאה, ברגע שנבין שכל אדם נמצא כאן בעסקת חבילה כוללת... הכל כלול... ההצלחות והכישלונות, הניסיונות והתמודדויות, הנראות החיצונית והתוכן הפנימי, המעלות והחסרונות... הכל זה עסקה אחת מושלמת, שכולם הם בבחינת כלים מיוחדים לאדם, שאיתם הוא אמור להתמודד בחיים, כשמבינים את זה לא נשאר לאדם במה לקנאות... את מה לחמוד...

ניגש אלי בעבר בחור שהיה שטוף קנאה בבחור אחר, שבאמת היה מוצלח ומצליח... משקיען... מתמיד... רציני... והבחור הזה יצאו לו העיניים מקנאה... הוא טען בכאב, למה הוא כל כך מצליח ואני לא, הלוואי והייתי מוצלח כמוהו.. עניתי לו, תגיד ידידי היית רוצה להיוולד במקומו.. במשפחה שלו? עם ההורים שלו? והאחים שלו? הוא ישב לרגע ואמר לי האמת שלא... אני מכיר אותם.. ממש לא... והוא הבין...

האבן עזרא מביא על הפסוק הזה - לא תחמוד. אנשים רבים יתמהו על זאת המצווה. איך יהיה אדם שלא יחמוד דבר יפה בלבו כל מה שהוא נחמד למראה עיניו. ועתה אתן לך משל. דע כי איש כפרי שיש לו דעת נכונה והוא ראה בת מלך שהיא יפה לא יחמוד אותה בלבד. כי ידע כי זה לא יתכן. ואל תחשוב זה הכפרי שהוא כאחד מן המשוגעים שיתאווה שיהיו לו כנפים לעוף השמים. - הוי אומר אדם לא חומד מה שלא שייך אליו.

ואיך מגיעים לכך? לפי מה שהבאנו הרי זה מתיישב - כי אם נבין שכל אחד הגיע לעולם במעטפת כוללת, עם כל הנתונים להצלחה שלו, הרי ניתן להבין בשכל כי הוא בתכונותיו שלו והחבר בתכונותיו הוא, הוא בניסיונותיו ושכנו בניסיונותיו הוא, ולאור מה שכתבנו לעיל בהרבה התבוננות מעמיקה, ניתן גם לחבר את מחשבת השכל להרגשת הלב.

ביקורת נכונה

בפרשתנו רואים שיתרו מוכיח את משה רבינו - לא טוב הדבר אשר אתה עשה..

ובספר דעת תורה, מוכיח כי הכח של יתרו הייתה נקודת הביקורת.. וכמו שרש"י מביא (יד) - מכל האלקים. מלמד שהיה מכיר בכל עבודת אלילים שבעולם, שלא הניח עבודת אלילים שלא עבדה. - הוי אומר שבשבת ביקורתו, הוא עבר על כל הע"ז, עד שגילה את האמת לומדים מכאן יסוד חשוב, שבכדי שהביקורת תשמע צריכים שני דברים א. חיפוש האמת, ולא ביקורת לשם ביקורת ב. להביא פתרון, לא סתם לתת ביקורת. אלא עם יש פתרון נכון. אזי גם הביקורת נשמעת..

